

žalobkyně obdržela marky nikoliv Kč. Žalobkyně vrátila žalovanému 50.000 M. tím, že mu tuto částku připsala na jeho kontu k dobru. Jde ještě o to, koho stihá škoda z poklesu hodnoty marek. Žalobkyně připsala žalovanému Josefu H-ovi 50.000 M. k dobru teprve 30. září 1921, ač obdržela šek od žalovaného 30. července 1921 a vybrala jej 2. srpna 1921. Od 30. července, pokud se týče 2. srpna 1921 do 30. září 1921 poklesl kurs marky, jak bylo jako nesporné zjištěno, z 1 Kč na 80.5 h, hodnota 50.000 M. tedy z 50.000 Kč na 40.250 Kč tedy o 9.750 Kč. Žalobkyně musela znáti své stanovy, musela tedy věděti, že obchod se žalovaným jest neplatný. Jest ji tudíž pokládati za obmyslného držitele, který podle § 335 obč. zák. jest povinen nahraditi všechnu škodu jeho držbou způsobenou. Pokles hodnoty 50.000 M. v době, kdy byla žalobkyně v jejich držbě, byl by škodou, kterou žalovaný utrpěl držbou žalobkyně, kdyby bylo lze předpokládati, že by žalovaný byl marky směnil za Kč dříve než pokles nastal, kdyby byl mohl s nimi volně nakládati. Ale žalovaný ani netvrdí, že by tak byl učinil a nelze to ani předpokládati, vždyť nedal, ani když mu 50.000 M. bylo připsáno k dobru, a vůbec nikdy příkaz ke směně marek za Kč. Škoda z poklesu marek byla by tedy nastala, i kdyby je žalobkyně byla žalovanému neprodleně připsala k dobru, takže není příčinné souvislosti mezi touto škodou a držbou žalobkyně. Znehodnocení marek po dobropisu jde rovněž na vrub žalovaného. Dobropis 50.000 M. byl jeho jměním a znehodnocení marek bylo tudíž náhodou, nastavší v jeho jmění. Žalobkyně neměla, jak zdůrazňuje správně odvolací soud, ani práva ani povinnosti, disponovati markami a směniti je za Kč, dokud žalovaný nedal jí k tomu příkaz. Zcela lichou jest námitka žalovaného Josefa H-a, podle níž tím, že byl odsouzen zaplatiti žalobkyni 14.278 Kč proti tomu, že ona mu vrátí 50.000 M., stalo se plnění jemu uložené nemožným, poněvadž jest prý nemožným plnění žalobkyni uložené. Námitku tu vyvrátil již odvolací soud, na jehož důvody se žalovaný poukazuje. Co se týče Rudolfa H-a, posoudil odvolací soud věc rovněž správně po stránce právní. Jest mu přisvědčiti, praví-li, že závazek z nicotného jednání nemůže býti osobou třetí převzat, z čehož plyne, že také přístup Rudolfa H-a k dluhu Josefa H-a nebo převzetí tohoto dluhu Rudolfem H-em není platným. Žalobkyně může žádati vrácení toho, co z nicotného jednání plnila, jen od toho, komu plnila.

Čís. 8587.

Zásada vytčená v čl. 368 obch. zák., že pohledávky z jednání, které uzavřel komisionář, může sice komitent uplatňovati proti dlužníku teprve po jejich postupu, že však v poměru mezi komitentem a komisionářem nebo jeho věřiteli pokládají se takové pohledávky, byť i nebyly postoupeny, za pohledávky komitentovy, platí i v jiných případech zastoupení mimo komisionářství.

Prodal-li vlastníkům zmocněnec věc svým jménem, přísluší vlastníku proti exekuci, vedené vymáhajícím věřitelem zmocněnce na pohledávku

za kupitelem, žaloba podle § 37 ex. ř., třebas mu pohledávka zmocněnce nebyla postoupena.

(Rozh. ze dne 27. prosince 1928, Rv I 611/28.)

Žalovanému byla povolena exekuce zabavením a přikázáním k vybrání pohledávky dlužníka Karla Š-a za Ottou H-em. Žalobou, o niž tu jde, domáhala se Marie V-ová proti žalovanému, by bylo uznáno právem, že exekuce vedená žalovaným na pohledávku za Ottou H-em jest nepřípustnou, že pohledávka ta přísluší žalobkyni a že se exekuce jakož i dosud provedené exekuční úkony zrušují. Žalobkyně tvrdila v žalobě, že zabavená pohledávka jest jejím majetkem, ježto Karel Š., který jest u ní zaměstnán jako vedoucí hospodářství, vystupoval při jednání o prodej koně jako její plnomocník, takže pohledávka za Ottou H-em vznikla jí a nikoliv Karlu Š-ovi. O b a n i ž š í s o u d y žalobu zamítly.

N e j v y š š í s o u d změnil rozsudky obou nižších soudů v ten rozum, že se exekuce zabavením a přikázáním k vybrání peněžité pohledávky 5000 Kč prohlašuje nepřípustnou.

D ů v o d y:

Žalobkyně napadá potvrzující rozsudek odvolacího soudu dovolacím důvodem čís. 4 § 503 c. ř. s. pro nesprávné posouzení věci po stránce právní. Dovolání bylo shledáno důvodným. Nižšími soudy jest zjištěno, že vlastníci prodaného koně byla žalobkyně, že svěřila koně k prodeji Karlu Š-ovi a že tento nikoliv jako její plnomocník, nýbrž vlastním jménem jako prodávatel ujednal s Ottou H-em pokud se týče s jeho zástupcem trhovou smlouvu, z níž pochází exekucí postižená pohledávka na zaplacení kupní ceny. Oba nižší soudy vycházely z názoru, že vylučovací nárok by byl odůvodněn jen, kdyby bylo prokázáno, že zabavená pohledávka přísluší žalobkyni, buď tak, že jí nabyla hned původně jednáním Karla Š-a, neb aspoň později postupem, a řešily spornou věc jen s hlediska § 1017 obč. zák. S tohoto hlediska dospěly k závěru, že, ježto Karel Š. neujednal kupní smlouvu buď výslovně neb aspoň pro druhou stranu seznatelně jako plnomocník žalobkyně, nýbrž vystupoval sám jako prodávatel vlastním jménem a dodatečný postup pohledávky nebyl ve sporu ani tvrzen, jest ze smlouvy oprávněn a zavázán jen on, a proto zamítly vylučovací žalobu, majíce za to, že žalobkyně neprokázala po rozumu § 37 ex. ř. k pohledávce exekucí dotčené právo, nedopouštějící výkonu exekuce. Než tomuto názoru nelze přisvědčiti. Ze zjištěné okolnosti, že Karel Š. příkaz žalobkyně k prodeji koně provedl tím způsobem, že, uzavíraje kupní smlouvu s Ottou H-em, pokud se týče s jeho zástupcem, nevystupoval proti němu jako příkazník (zmocněnec) žalobkyně, nýbrž jednal s ním vlastním jménem, plyne ovšem, že nešlo o případ, který v první řadě má na mysli ustanovení § 1017 obč. zák. (slova: »v mezích zjevné plné moci«), kde třetí osoba věděla neb aspoň z okolností mohla poznati, že jedná s plnomocníkem, nýbrž

o případ, kde příkazník provádí přikázané jednání sice na účet příkazatelův, při tom však proti třetímu smluvníku vystupuje vlastním jménem, že tedy šlo o t. zv. tajnou plnou moc (nepřímé zastoupení), o právní poměr, jenž pro obor práva obchodního jest upraven v předpisech čl. 360 a násl. obch. zák. o jednání komisionářském. Zde obsahuje čl. 368 obch. zák. ustanovení, že pohledávky z jednání, které uzavřel komisionář, může sice komitent uplatňovati proti dlužníku teprve po jejich postupu, že však v poměru mezi komitentem a komisionářem nebo jeho věřiteli pokládají se takové pohledávky, byť i nebyly postoupeny, za pohledávky komitentovy, což má v zápětí, že příkazatel může exekuci odporovati žalobou podle § 37 ex. ř., byla-li taková pohledávka zabavena věřitelem komisionáře. Tento předpis není ustanovením výjimečným, naopak v něm dochází výrazu jen zásada, která plyne z povahy nepřímého zastoupení a platí proto i v jiných případech nepřímého zastoupení mimo komisionářství. Právním dovolatelka vytýká, že exekuci má vymáhající věřitel dojíti uspokojení své vykonatelné pohledávky ze jmění povinného. Této zásadě by se přičila povolená exekuce, neboť podle skutkového a právního stavu věci není zabavená pohledávka na zaplacení kupní ceny skutečným majetkem Karla Š-a a neměla se jím nikdy státi, poněvadž tento jen z příkazu a na účet žalobkyně provedl prodej jejího koně a je proto podle § 1009 obč. zák. povinen, by výtěžek odevzdal žalobkyni, po případě by jí postoupil příslušnou pohledávku. Tento nárok žalobkyně vzhledem ke zjištěným okolnostem nedopouští výkon exekuce, vedené žalovaným na tuto pohledávku, bez ohledu na to, zda se žalobkyně též formálně stala podmětem této pohledávky. Žalovaný zřejmě nemá nároku, by došel uspokojení své pohledávky z majetkového předmětu, jenž stejně jako prodaný kůň hmotněprávně jeho dlužníku nepatří, to tím méně, an sám ani netvrdil, že šlo o jednání na oko neb o jednání jinak závadné. Z toho, co dosud uvedeno, jest zároveň zřejmo, že se nižší soudy neprávem k odůvodnění svého opačného stanoviska dovolávají ustanovení § 1017 obč. zák., zejména poslední věty tohoto předpisu, kde se praví, že tajná plná moc, udělená zmocněnci, nemá vlivu na práva třetí osoby (»des Dritten«). Neboť tento předpis podle svého doslovu a smyslu zcela nepochybně upravuje jen poměr mezi zmocnitelem (příkazatelem), zmocněncem (příkazníkem) a třetí osobou, s kterou zmocněnec, prováděje příkaz, sjednává smlouvu. Měl by proto v tomto případě význam jen, pokud by šlo o posouzení vzájemného poměru mezi žalobkyní, Karlem Š-em a Ottou H-em, ale nijak se nedotýká otázky přípustnosti exekuce, vedené žalovaným jako čtvrtou osobou, na smlouvě nijak nesúčastněnou. Skutečnosti žalobkyně ve sporu tvrzené, pokud byly nižšími soudy zjištěny, opodstatňují tudíž právní základ vylučovací žaloby, podle § 37 ex. ř. a odůvodňují žádaný výrok, že se exekuce prohlašuje nepřípustnou (srov. v témže smyslu: Ehrenzweig, System I., 1, 1925, str. 266; Mayr, Lehrbuch des bürgerlichen Rechtes, I., 1, 1922, str. 242. Pokud jde o otázku, že v podobných případech též obligační nárok může opodstatniti žalobu podle § 37 ex. ř., srov. též Neumann, Komentář,

1927, str. 184, dále rozhodnutí nejvyššího soudu vídeňského ze dne 11. května 1909, Rv V 809/9, Gl. U. čís. 4614). Bylo proto vyhověti důvodnému dovolání a změnou rozsudků obou nižších soudů uznati, jak se stalo, při čemž z prosby žalobní bylo vyloučiti ony části, jež s podstatou žaloby podle § 37 ex. ř. nesouvisejí a jimž, pokud jde o žádaný výrok, že zabavená pohledávka přísluší žalobkyni, za vyličeného stavu věci ani nelze vyhověti.

Čís. 8588.

Vyhověl-li soud první stolice námitce věcné nepřislušnosti a odmítl žalobu, rekursní soud pak k žalobcovu rekursu vrátil žalobci žalobu k odstranění nepřipustného hromadění žalob, jest dovolací rekurs přípustným, K příkazu žalobci, by žalobní nároky rozdělil do několika žalob, jest povolán jen soud první stolice; příkaz takový nelze však vydati, byl-li již vznesením námitky nepřislušnosti soudu zahájen mezispor o příslušnost soudu.

(Rozh. ze dne 27. prosince 1928, R II 404/28.)

Žalobu o zaplacení 5.600 Kč zadal žalobce na soudě okresním. K námitce věcné nepřislušnosti soud první stolice žalobu zamítl. Rekursní soud vyhověl žalobcovu rekursu potud, že změnil napadené usnesení takto: Za účelem odstranění nepřipustného sloučení žalob vrací se žaloba žalující straně; k tomu účeli určuje se lhůta čtrnáctidenní; bude-li tato lhůta dodržena, bude k žalobě přihlíženo, jakoby se bylo stalo v den, kterého původně došla (§ 85 c. ř. s.). Důvody: Právem má napadené usnesení za to, že uplatňování všech žalobních nároků jedinou žalobou v tomto případě není přípustné. Z § 11 a 227 c. ř. s. vysvítá, že takové hromadění je přípustné jen, je-li procesní soud příslušným pro všechny v téže žalobě uplatňované nároky. Musí tedy příslušnost (věcná a místní) býti opodstatněna nejen pro jednotlivé nároky, nýbrž i pro všechny nároky dohromady. Nelze proto spojití jedinou žalobou jednotlivé nároky pod 5.000 Kč, je-li současně suma všech nároků větší než 5.000 Kč. Tuto zásadu vyslovilo již ministerstvo spravedlnosti ve svém zodpovídání otázek k § 227 c. ř. s. Nepřípustné hromadění žalob jest jen formální vadou, kterou strana má odstraniti podle § 85 c. ř. s. (Geller: Zentralblatt 1920, čís. 486).

Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení a uložil rekursnímu soudu, by o žalobcově rekursu znovu rozhodl.

Důvody:

Vzhledem k ustanovení § 85 třetí odstavec c. ř. s., že proti příkazu k odstranění formálních vad přípravného spisu není samostatného opravného prostředku, bylo především zkoumati, zda dovolací rekurs jest vůbec přípustným. Odpověď na tuto otázku může býti jenom kladnou,